

Om schoolverzuim aan te pakken is er op dit moment één beproefde methodiek: M@ZL. Dit is een methodiek voor een integrale aanpak van ziekteverzuim bij scholieren in het voortgezet onderwijs en het MBO. Kenmerkend is de samenwerking tussen JGZ-organisaties, scholen en leerplicht. Voor basisschoolleerlingen bestond tot voor kort echter nog geen aanpak van ziekteverzuim, maar inmiddels wordt ook hard gewerkt aan M@ZL-PO, dat scholen meer inzicht biedt in het ziekteverzuim van hun leerlingen.

AANPAK SCHOOLVERZUIM UITGEBREID NAAR PRIMAIR ONDERWIJS

Grip op verzuim

De methode M@ZL (Medische Advisering Ziekgemelde Leerling) is toepasbaar en effectief gebleken om middelbare scholieren en studenten van het middelbaar beroeps-onderwijs met ziekteverzuim te begeleiden en hun ziekteverzuim terug te dringen. Bij M@ZL werken school en de jeugdarts samen met de jongere en diens ouders om het terug gaan naar school te vergemakkelijken en de ontwikkeling en gezondheid te optimaliseren.

Focusgroepen

Om M@ZL ook op het primair onderwijs toepasbaar te maken, hebben de onderzoekers verschil-

lende focusgroepen gehouden met directeuren en intern begeleiders, jeugdartsen en jeugdverpleegkundigen, leerplichtambtenaren en ouders van basisschoolleerlingen. Het valt de onderzoekers op dat de deelnemers zich zeer betrokken voelen bij ziekgemelde leerlingen en vooral zorgen hebben over de achterliggende problematiek, meer dan dat ze zich zorgen maken om de impact van het verzuim op de leerontwikkeling van het kind. Daar waar ziekteverzuim op het voortgezet onderwijs dus vooral als risico op uitvallen werd gezien, wordt ziekteverzuim op het primair onderwijs beschouwd

als een ‘signaal van’ iets anders. Een ander verschil is dat op het vo vooral controle voorop stond, terwijl op het po de zorg voor een kind, dat niet voor zichzelf kan opkomen, centraal staat.

Oorzaak op school?

Voor de deelnemende scholen in het po geldt dat de aanpak van ziekteverzuim, de volledigheid van de verzuimregistratie en het contact met ketenpartners erg wisselend is. Ook wordt veelvuldig ziekteverzuim en de achterliggende problemen met het huidige beleid regelmatig niet naar tevredenheid van de deelne-

Duidelijke kaders: fijn, maar ook een beroep op vakmanschap

Scholen ervaren de duidelijkheid over wanneer ze zich zorgen moeten maken als richtinggevend, maar blijven ook worstelen met de afwijkingen die daar soms op te maken zijn. Eigenlijk niets anders dan in de JGZ gebeurt bij het werken met het Landelijk Professioneel Kader: een set richtlijnen en regels met duidelijke

criteria waar je helder beargumenteerd en met een goed verhaal best van af kunt wijken.

Scholen zijn zoekende

Moet je tijdens een griepgolf of een hittedag de normen rond schoolafwezigheid niet iets anders hanteren? Is het zo erg dat een kleuter een

paar dagen mist? Het proces van werken met heldere criteria leert ook dat scholen heel erg gaan zoeken naar wat ze rond verzuim, maar ook qua schoolaanwezigheid, zelf aan normen- en waardenkader hanteren. Werken met een kader van richtlijnen scherpt dus ook het professioneel vakmanschap op scholen.

Vijf tips voor basisscholen om nu al aan de slag te gaan met schoolverzuim

Verantwoordelijk

Zorg dat er één hoofdverantwoordelijke is op school voor schoolverzuim.

Registratie

Zorg dat er duidelijkheid is in wie er registreert en wat er geregistreerd wordt. Kies maximaal vijf categorieën en zorg dat je met elkaar weet wat waaronder valt.

Persoonlijk contact

Digitaal verzuim doorgeven (via een app of een antwoord-apparaat) kan wel, maar het blijft belangrijk om daarover snel persoonlijk contact te hebben.

Vertrouwen

Werk vanuit vertrouwen aan een open, niet veroordelende en positieve houding t.o.v. leerlingen en ouders.

Draagvlak

Zorg voor draagvlak op alle niveaus: M@ZL kan nooit op een paar personen leunen, maar moet ook door bestuur, schoolleiding en anderen ondersteund worden.

mers opgelost. Het belang van goed contact tussen ouder en leerkracht werd vaak genoemd, maar dat is volgens de ouders minder vanzelfsprekend dan in de focusgroepen

Ouders zien streven naar goed contact in de praktijk niet terug

wordt gesuggereerd. Ouders vinden de betrokkenheid van school heel belangrijk. Daar waar de school in geval van ziekteverzuim van de leerling regelmatig een probleem in de thuissituatie vermoedt, vermoeden ouders juist vaak dat oorzaak voor het verzuim bij de school ligt. Op dat gebied is de behoefte aan meer duidelijkheid en afstemming groot.

Ad hoc beleid

De M@ZL-onderzoekers vinden dat het bespreken van het ziekteverzuim met ouders een taak is van de leerkracht, dat het structureel

analyseren van de verzuimdata en het oppakken/signaleren taken zijn van de ib'er, en dat de ib'er vervolgens consultatiemogelijkheden nodig heeft. Die consultatiemogelijkheden verschillen deels per regio maar de uiteindelijke keuze zou vooral gestuurd moeten worden door de kenmerken van het probleem in plaats van door bestaande contacten. Daarnaast merken de onderzoekers op dat er vaak sprake is van ad hoc beleid, dat vaak veel tijd kost en waarschijnlijk ook minder effectief is omdat de beschikbare mogelijkheden niet effectief ingezet worden. Dat suggereert dat een meer gestructureerde aanpak tijdwinst en meer effect oplevert.

Voorkomen

De leerplichtambtenaren merken op dat ziekteverzuim op het vo veel problemen zorgt en uitval tot gevolg heeft. Ze zien dat vo-leerlingen met veel ziekteverzuim vaak al een verhoogd ziekteverzuimpatroon laten zien op het po. Zij zijn dan ook blij dat M@ZL nu ook voor het po wordt ontwikkeld. Ze hopen dat zo voorkomen kan worden dat zoveel vo-leerlingen uitvallen. Scho-

len die de stappen van M@ZL-PO doorlopen zijn over het algemeen heel tevreden over de opbrengst. Ze hebben de kinderen met ziekteverzuim veel beter in beeld

Scholen ervaren veel meer grip op het verzuim van leerlingen

en ervaren veel meer grip op het verzuim van leerlingen. Ze willen zeker M@ZL-PO blijven gebruiken. Met deze kennis uit onderzoek en ervaringen kan het prototype M@ZL-PO doorontwikkeld worden naar de interventie M@ZL-PO, die gebruikt kan gaan worden op basisscholenscholen buiten een onderzoekssituatie. M@ZL voor het PO is naar verwachting in het najaar van 2021 beschikbaar.

Meer weten over M@ZL in het basisonderwijs? Lees dan verder op www.ncj.nl